

בס"ד, ט"ו טבת התשפ"ו

זבחים קייב – דמים כשרים או דחויים, פטורים מהעלאת חוץ, ודין שחוטי חוץ לאורך הדורות.

שאלות:

1. יעקב כהן קיבל דם חטאת בשתי כוסות. וזרק את דם הכוס הראשון בפנים ואת השני בחוץ. הוא חייב כרת?

המשך זריקת דמים בשתי כוסות ושתי חטאות

הגמרא ממשיכה את הדיון של המשנה מסוף הדף הקודם על זריקת דם בחוץ,

- הגמרא מקשה על הדין שדם חטאת שנתן בפנים וחזר ונתן בחוץ – הוא חייב, הרי זה שיריים. הגמרא מתרצת שהמשנה היא כדעת ר' נחמיה שחייבים על שיירי הדם.
- הגמרא מקשה: אם המשנה היא כדעת ר' נחמיה, למה בסיפא – קבל דמה בשני כוסות, נתן אחד בפנים ואחד בחוץ – הוא פטור? הרי זה שבחוץ הוא לכאורה שיריים? הגמרא מתרצת שהסיפא היא בשיטת תנא קמא שחלק על ר' אלעזר ברי שמעון (בדף לד לעיל), שאמר: כוס עושה דחוי לחבירו (ולכן הכוס השני הוא דחוי לגמרי והוא נשפך לאמה והוא לא שיריים).
- הגמרא שואלת: למה המשנה מדמה את המקרה של הכוסות לשתי חטאות שנמצאה חטאת שאבדה? איזה הלכה לומדים מזה?
והגמרא מתרצת שהדמיון של שתי חטאות למקרה של כוס דחוויה בא ללמד שהדין של שתי חטאות הוא כדעת רבי, שאמר שחטאת אבודה בשעה שהפריש אחרת, אם מצאו אותה אז אחת הוא מקריב והשנייה מתה (כמו חטאת שכיפרו בעליה).
הסיבה היא שהיא נדחתה מההקרבה. אבל אם הוא הפריש מראש שתי חטאות לאחריות שאם אחת בעתיד תאבד, היא לא מתה (כי היא לא נדחתה), והיא או דמיה תקרב לקורבן עולה (כמו שהדין באשם), וזו הסיבה שאם הוא מקריב אותה בחוץ חייבים כרת.
- הגמרא מקשה שהחטאת לא דומה לאשם, כי האשם הוא זכר והוא ראוי להיות בעצמו עולה, ולכן חייבים אם ישחטו אותו בחוץ. אבל חטאת היא נקבה והיא לא ראוויה לעולה בכל מקרה, אז למה אם הוא ישחט אותה בחוץ הוא חייב? ור' חייא מיוסתיניא מתרץ שמדובר שהפריש לאחריות על חטאת זכר של שער נשיא.

2. שלום כהן קמץ מנחה מחוץ לעזרה בלי בגדי כהונה הוא חייב מיתה?

פטורים מחיוב העלאת בחוץ

- המשנה החדשה דנה בקדשים הפטורים מחיוב הקרבה בחוץ מכיוון שהם לא ראויים לבוא לפתח אוהל מועד, לפי הפסוקים: "וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ" ו"לִפְנֵי מִשְׁכַּן ד'".
- פרת חטאת (פרה אדומה) ששרפה חוץ מגתה (בור עמוק שבו היו שורפים או שוחטים אותה בהר הזיתים) ושעיר המשתלח שהקריב בחוץ – הוא פטור מחיוב כרת, שנאמר: "וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֵבִיאוּ" – כל שאין ראוי לבא אל פתח אוהל מועד – לא חייבין עליו.

- הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והמחיר [והאתנן] והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריב בחוץ – הוא פטור, שנאמר: "לִפְנֵי מִשְׁכַּן ד' – כל שאין ראוי לבא לפני משכן ד' – אין חייבין עליו.
 - בעלי מומין (קבועין ועוברין) שהקריבין בחוץ – הוא פטור. **ר' שמעון** אומר: קבועין – פטור; עוברין – חייב בלא תעשה (כי הוא ראוי לאחר זמן).
 - מחוסרי זמן כמו תורים שעוד לא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שהקריבין בחוץ – פטור (כי אלו שני מיני ציפורים שראויים לבוא לקורבנות העוף; תורים דווקא גדולים ובני יונה דווקא קטנים). **ר' שמעון** חולק ואומר שתורים שלא הגיע זמנן – הוא חייב בלא תעשה (שוב, ראויים לאחר זמן).
 - **ר' שמעון** אמר כלל: כל שהוא ראוי לבא לאחר זמן – הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. **וחכמים** אומרים: כל שאין בו כרת – אין בו גם לא תעשה.
 - מחוסר זמן בבעליו: זב, זבה, יולדת (ומצורע) שהקריבו חטאתם ואשמתם בחוץ – פטורין (כי הם לא חייבים עדיין, והם לא מתקבלים לנדבה); עולותיהן ושלמיהן בחוץ – חייבין (כי הם באים כנדבה, והם מתקבלים).
 - המעלה מבשר חטאת (נאכלת), אשם, קדשי קדשים, קדשים קלים, ומותר העומר, שתי הלחם ולחם הפנים ושיירי מנחות – הוא פטור (כי הם מיועדים לאכילה ולא להקרבה).
 - פטור על עבודות מקדימות: היוצק (שמן), והפותרת, והבולל, והמולח, והמניף, והמגיש, והמסדר את השולחן, והמטיב את הנרות, והקומץ, והמקבל דמים בחוץ – הוא פטור (כי כל אלו הם לא גמר עבודה, כמו שהגמרא תלמד בהמשך).
 - פטור מעונש על עבירות כהונה: לא חייבין על העבודות האלו מיתה לא משום זרות, ולא משום טומאה, ולא משום מחוסר בגדים, ולא משום שלא רחץ ידים ורגלים. מאותם סיבות שזה לא נחשב הקטרה (זה מיועד לאכילה) או עבודה שהיא לא עבודה תמה (עבודה סופית), ולכן הכהנים נחשבים כזרים אם הם עושים אותם ולא חייבים עליהם בחוץ.
3. יהודה התנדב והקריב קרבן תודה בתשפ"ה, על במה מאחורי ביתו, הוא חייב כרת?

דין הקרבה בחוץ לאורך הדורות

- המשנה מפרטת את השינויים בדיני הבמות והאכילה במהלך הדורות, מהמדבר ועד ירושלים.
- לפני המשכן: עד שלא הוקם המשכן – היו הבמות של היחידים מותרות, והעבודה בבכורות.
- משהוקם המשכן – נאסרו הבמות, והעבודה בכהנים. קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים (בחצר אוהל מועד), וקדשים קלים בכל מחנה ישראל.
- באו לגלגל (כשעברו את הירדן והיו שם עם אוהל מועד שבע שנים שכבשו ושבע שחילקו) – הותרו הבמות של היחידים. קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל מקום (בגלל שהם הלכו וכבשו את כל ישראל, בטלה קדושת מחנה ישראל).
- באו לשילה – נאסרו הבמות של היחידים (כי הפסוק אומר "כי לא באתם עד עתה אֶל המנוחה" ושילה זו המנוחה). המשכן היה בית אבנים מלמטן והיריעות מלמעלן (לא הייתה תקרה). קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה (בכל מקום שאפשר לראות את שילה).

- באו לנוב וגבעון – הותרו הבמות (כפי שהגמרא תלמד). קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים, וקדשים קלים בכל ערי ישראל.
 - כשבאו לירושלים – נאסרו הבמות ולא היה להן עוד היתר, והיא הייתה נחלה. קדשי קדשים נאכלים לפני מן הקלעים (בעזרה), וקדשים קלים ומעשר שני לפני מן החומה (לפנים מחומת ירושלים, שהיא המקבילה למחנה ישראל שבמדבר).
4. האם בזמן המשכן בנוב הקריבו מנחות בבמת יחיד?

דיני במת יחיד ובמת ציבור

- המשנה דנה בחיובים השונים על הקרבה בחוץ לפי זמני ההקדשה וההקרבה, וכן בהבדלים בין במת יחיד לבמת ציבור.
- חיוב לפי זמנים:
 - הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות בחוץ – הוא עובר על עשה (וְהִבְיֵאוּם לְד') ולא תעשה וחייב כרת (איסור שחוטי חוץ כי הוא חייב בהבאתם למקדש).
 - הקדישן בשעת היתר הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות בחוץ – הוא עובר על עשה ולא תעשה, ואין חייבין עליהן כרת (כמו שראינו בדף קו לעיל, כי בשעת ההקדשה הם לא היו חייבים בכרת).
 - הקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת היתר הבמות – הוא עובר על עשה (ביטל את העשה של ההבאה למשכן כי היתה לו אפשרות כזאת), ואין בהן לא תעשה (כי הותרו הבמות).
 - מה הדין בקדשים שקרבים במשכן בזמן היתר הבמות, כשיש גם משכן וגם במות (שילה נוב וגבעון):
 - קדשים שהוקדשו למשכן, וקרבת ציבור (שסתמן למשכן) – קרבים במשכן.
 - קרבת היחיד (סתמן לבמה) – קרבים בבמה.
 - קרבת היחיד שהוקדשו למשכן (הוא הקדיש ככה במפורש) – יקריבו במשכן, ואם הקריבן בבמה – הוא פטור (כי הבמות מותרות).
 - המשנה מפרטת את ההבדלים בין במת יחיד לבמת ציבור:
 - בבמת ציבור יש סמיכה, שחיטת צפון, מתן סביב (ב' מתנות שהן ארבע), תנופה והגשה (של מנחות). **ר' יהודה** אומר: אין מנחה בבמה (כלל).
 - המשנה מוסיפה וכן כיהון (כהונה, דאפילו זר בבמת יחיד כשר), בגדי שרת, כלי שרת, ריח ניחוח (שאפשר להעלות לבמה גם אברים שניצלו קצת מקודם), מחיצה לדמים (קו מפריד בין החצי העליון לתחתון של המזבח) וריחוף ידים ורגלים – הם לא נוהגים בבמת יחיד. אבל איסורי זמן (פסול במחשבת חוץ לזמנו), נותר וטמא – הם שווים בזה ובזה.